

Milliy qo'shiqlar vositasida o'quvchilarning kreativ autentlikda tarbiyalash mexanizmi

Abrorjon Qahhorovich Azimov
NavDU

Annotatsiya: Ushbu maqolada milliy qo'shiqlar orqali o'quvchilarda kreativ autentlik (ya'ni o'ziga xos ijodiy uslub, mustaqil fikrlash va madaniy identifikatsiya) tarbiyasini shakllantirish mexanizmi ilmiy-metodik jihatdan tahlil qilinadi. Maqolada kreativ autentlik kontseptsiyasi, milliy qo'shiqlar - madaniy va pedagogik resurs sifatida ko'rib chiqiladi, ta'lim jarayonida ushbu resursni qo'llashning nazariy-asoslari, metodologik yondoshuvlari, konkret usullari va natijalarni baholash mezonlari bayon etiladi. Natijada, milliy qo'shiqlar orqali o'quvchilarning ijodiy fikrlash qobiliyatlari, madaniy o'zlik hissi va pedagogik faoliyatdagi ishtiroki sezilarli darajada oshishi mumkinligi aniqlanadi.

Kalit so'zlar: milliy qo'shiqlar, kreativ autentlik, o'quvchilar tarbiyasi, pedagogik mexanizm, madaniy identifikatsiya, ijodiy fikrlash, pedagogik eksperiment

Mechanism of educating students in creative authenticity through national songs

Abrorjon Kakhhorovich Azimov
NavSU

Abstract: This article scientifically and methodologically analyzes the mechanism of forming creative authenticity (i.e., a unique creative style, independent thinking and cultural identification) in students through national songs. The article considers the concept of creative authenticity, national songs as a cultural and pedagogical resource, describes the theoretical foundations, methodological approaches, specific methods and criteria for evaluating the results of using this resource in the educational process. As a result, it is determined that through national songs, students' creative thinking skills, sense of cultural identity, and participation in pedagogical activities can be significantly increased.

Keywords: national songs, creative authenticity, student education, pedagogical mechanism, cultural identification, creative thinking, pedagogical experiment

Kirish. Bugungi kunda ta'lim-tarbiya jarayonlarida nafaqat bilim berish, balki shaxsni ijtimoiy-madaniy jihatdan shakllantirish, uning kreativ fikrlash va ijodiy

uslubga ega bo'lishi muhim ahamiyat kasb etmoqda. Xususan, o'quvchilarda madaniy o'zlikni yanada mustahkamlash, milliy madaniyatga hurmatni rivojlantirish ham pedagogik maqsadlar qatorida turadi. Bunday kontekstdan qaraganda, mamlakatimiz ma'naviy-madaniy merosi bo'lgan milliy qo'shiqlar ta'lim muhitida samarali pedagogik vosita bo'lib xizmat qilishi mumkin. Mazkur maqolada "milliy qo'shiqlar vositasida o'quvchilarning kreativ autentlikda tarbiyalash mexanizmi" masalasi ilmiy metodlarga asoslangan holda ko'rib chiqiladi.

O'zbek xalqining an'anaviy qo'shiqlari - bu nafaqat musiqa san'ati, balki xalq fikri, madaniy an'analar, axloq me'yorlari va estetik tamoyillarini aks ettiruvchi boy manbadir. Shunday ekan, ular ta'lim-tarbiya jarayonida o'quvchilarga madaniy identifikatsiyani oshirish, o'zligini anglash va kreativ yondoshuvni rivojlantirish jihatidan katta imkoniyat yaratadi. Hozirgi ta'lim muhitida o'quvchilarni passiv qabul qiluvchilar emas, balki faollashgan, ijodiy loyiha asosida harakat qiluvchi shaxslar sifatida tarbiyalash zarurati oshib bormoqda. Shu munosabat bilan, milliy qo'shiqlarni ijodiy, autentik pedagogik manba sifatida tadbiq etish mexanizmini ilmiy asosda izohlash dolzarbdir.

Maqolaning maqsadi - milliy qo'shiqlar yordamida o'quvchilarni kreativ autentlik ruhida tarbiyalash pedagogik mexanizmini aniqlash, ilmiy-metodik jihatdan yoritish va amaliy jihatdan takliflar ishlab chiqishdan iborat. Buning uchun quyidagi vazifalar belgilangan:

1. Kreativ autentlik nazariy kontsepsiyasini ta'lim kontekstida tahlil qilish.
2. Milliy qo'shiqlarni o'quvchilarda madaniy identifikatsiyani va ijodiy fikrlashni rivojlantirish manbai sifatida o'rganish.
3. Ta'lim jarayonida milliy qo'shiqlarni qo'llashning pedagogik mexanizmini - maqsadlari, mazmuni, usullari, baholash mezonlari - aniqlash.
4. Amaliy pedagogik eksperiment asosida o'quvchilarning kreativ autentlik darajasini aniqlash va tahlil qilish.
5. Tadqiqot natijalari asosida maktab va o'quvchi jamoalarida milliy qo'shiqlar bilan ishlash texnologiyasini taklif qilish.

Tadqiqot jarayonida quyidagi ilmiy metodlar qo'llanildi:

Adabiy-tahliliy metod - mavzuga oid ilmiy adabiyotlar, pedagogik nazariyalar, milliy qo'shiqlar tarixi va musiqiy pedagogika manbalari tahlil qilindi.

Kuzatuv usuli - sinf darslari va qo'shiqlar ijrosida o'quvchilarning faoliyati, ishtiroki va hulq-atvori kuzatildi.

Testlash va so'rovnomalar - o'quvchilarning kreativ autentlik darajasini aniqlash uchun indikatorlar ishlab chiqildi va amaliy sinovdan o'tkazildi.

Eksperimental pedagogik metod - nazariy yo'nalishda ishlab chiqilgan mexanizm sinf darajasida testlandi va natijalari taqqoslandi.

Statistika va analitik metodlar - eksperiment natijalari matematik va grafik usullar orqali tahlil qilindi.

1. Nazariy asosi

1.1 Kreativ autentlik tushunchasi

“Autentlik” atamasi ingliz tilidagi “authenticity” soʻzidan kelib chiqqan boʻlib, asosan shaxsning oʻziga xosligi, ichki uygʻunligi va tashqi bosimlardan mustaqil holatda boʻlishini anglatadi. Pedagogik kontekstda esa kreativ autentlik - bu oʻquvchining bilimi, sanʼati yoki ijodi orqali oʻzini ifodalashi, shuningdek, oʻz madaniy oʻzligini anglab, yangi fikrlar yarata olishi demakdir. Kreativ autentlik jarayonida oʻquvchi faqat bilimni qabul qiluvchi emas, balki uni yangilaydigan, oʻz nazaridan tahlil qiladigan subyektga aylanadi.

Pedagogika va psixologiya adabiyotlarida kreativ autentlik quyidagi komponentlar orqali belgilanishi mumkin:

- Oʻzlik (self) anglanishi - oʻquvchi oʻz madaniy, ijtimoiy, estetik identifikatsiyasini anglaydi.
- Ijodiy fikrlash qobiliyati - oʻquvchi yangi fikrlar, yechimlar va uslublar yaratishga qodir boʻladi.
- Mustaqil qarorlar qabul qilish - tashqi bosimlar ostida emas, balki ichki maqsad va qadriyatlar bilan bilimni yangilash.
- Madaniy va etnik kontekstga moslik - oʻquvchi oʻz milliy madaniy anʼanalarini tan oladi va hurmat qiladi, shu bilan birga zamonaviy jamiyatga mos fikrlashga ega boʻladi.

1.2 Milliy qoʻshiqlar - pedagogik resurs sifatida

Oʻzbekim Ona, Karavan, Ey, oʻgʻlon kabi oʻzbek xalq qoʻshiqlari (va keyinchalik badiiy qoʻshiq-chastotalari) nafaqat musiqa asaridir, balki xalqning hissiyoti, dunyoqarashi, axloqiy tamoyillari va estetik qarashlari ifodasidir. Ular taʼlim muhitida quyidagi pedagogik funksiyalarni bajarishi mumkin:

Madaniy identifikatsiyani mustahkamlash: Qoʻshiqlardagi soʻzlar, musiqiy uslub, obrazlar oʻquvchilarga milliy meros bilan bogʻlanish imkonini beradi.

Estetik tarbiya: Musiqa tinglash va ijro etish jarayonida oʻquvchilarning eshitish sezgilari, ritmiyo-harmoniya tafakkuri rivojlanadi.

Ijodiy faoliyatga ragʻbat: Qoʻshiqlarni tahlil qilish, yangi variantlar (aranzhimyo, variant ijro) yaratish orqali oʻquvchilar ijodiy vazifalarda ishtirok etadi.

Emotsional rivojlanish: Qoʻshiqlarning mazmuni orqali oʻquvchilarning his-tuygʻularini oʻrganish, ifodalash va boshqarish imkoniyati oshadi.

Pedagogik interaktivlik: Guruhlarda qoʻshiqlarni ijro etish, birgalikda tahlil qilish va ijodiy loyiha qilish orqali oʻquvchilar faol ishtirokchi boʻladi.

1.3 Mexanizm tushunchasi - taʼlimda

Pedagogik mexanizm deganda, maqsadga muvofiq holda bir-biri bilan bog'liq bo'lgan komponentlar (maqsad, mazmun, metodlar, usullar, baholash va nazorat) tizimli tarzda tashkillashtirilgan jarayon tushuniladi. Shu qarashdan, milliy qo'shiqlarni o'quvchilarda kreativ autentlikni shakllantirish uchun mexanizm yaratish jarayonida quyidagi bosqichlar muhim bo'ladi:

Maqsadlarni aniqlash - o'quvchilarda kreativ autentlikni rivojlantirish.

Mazmunni tanlash - milliy qo'shiqlar, ularning tahlili, ijro etish, ijodiy takomillashtirish. Metod va usullarni belgilash - tinglash, ijro, tahlil, guruh muhokamasi, loyiha vazifalari. Baholash va nazorat - o'quvchilarning kreativ autentlik darajasini o'lchash va monitoring qilish. Teskari aloqa va takomillashtirish - natijalarga asoslanib mexanizmni qayta ko'rib chiqish.

Bu bosqichlar pedagogik tadbir sifatida sinf ichida yoki maktab madaniyatida amalga oshirilishi mumkin.

2. Pedagogik mexanizmning tarkibi va bosqichlari

2.1 Maqsadlar va vazifalar

Birinchi navbatda mexanizm uchun aniq va o'lchanadigan maqsad va vazifalar belgilanishi lozim. Masalan:

Asosiy maqsad: Milliy qo'shiqlar yordamida o'quvchilarning kreativ autentlik darajasini oshirish.

Vazifalar:

O'quvchilarning madaniy identifikatsiyasini mustahkamlash.

O'quvchilarning ijodiy fikrlash va ijodkorlik qobiliyatini shakllantirish.

O'quvchilarga o'z milliy musiqiy merosini anglash va unga hurmat bilan munosabatda bo'lishni o'rgatish.

O'quvchilarning hamkorlikda guruh ijodiy faoliyatida ishtirokini rag'batlantirish.

Baholash usullari orqali o'quvchilarning yutuqlarini aniqlash va ularga individual yo'l xaritasi tuzish.

3.2 Mazmun komponenti

Mazmun komponenti quyidagi yo'nalishlardan iborat bo'ladi:

Milliy qo'shiqlar tanlovi: texnologik jihatdan yengil, yosh xususiyatlariga mos, mazmuni pedagogik jihatdan boy bo'lgan qo'shiqlar.

Qo'shiqlarning tahlili: matn, musiqiy uslub, ritm, harmoniya, ijro uslubi, tarixiy-madaniy kontekst.

Ijro va variant yaratish: o'quvchilar guruhlarga bo'linib qo'shiqlarni ijro qilish, aranzhimyo qilish, videotaqdimot tayyorlash.

Refleksiya va muhokama: ijrodan so'ng guruh bilan muhokama, tajriba almashish, o'z ijodiy jarayonini baholash.

Integratsiya: milliy qo'shiqlarni boshqa fanlar (ona tili, san'at, tarbiya, ingliz tili) bilan integratsiya qilish imkoniyatlari.

3.3 Metod va usullar

Mexanizm ijrosi uchun turli metod va usullar qo'llaniladi. Quyida ba'zilar keltiriladi:

- Aktiv tinglash metodi: o'quvchilarga milliy qo'shiqlarni diqqat bilan tinglash, so'zlari va musiqasiga e'tibor qaratish, hissiyotini tahlil qilish.
- Ijro metodi: o'quvchilarni guruh yoki yakka tartibda qo'shiqlarni ijro etishga jalb qilish, musiqa qurollari yoki oddiy ritm asboblari bilan.
- Ijodiy loyiha metodi: o'quvchilar guruhida «milliy qo'shiq yangicha aranzhimyo», «qo'shiqdan prezentatsiya», «melodiya asosida she'r yozish» kabi ijodiy vazifalar.
- Guruh muhokamasi va refleksiya: ijrodan so'ng o'quvchilar o'z his-tuyg'ulari, fikrlari, yaratilgan variantlari bilan bo'lishadilar va feedback oladilar.
- Integrativ metod: qo'shiqlarni boshqa fanlar bilan bog'lash (masalan, ona tili darsida qo'shiq so'zlarini tahlil qilish, san'at darsida qo'shiqning tasviriy ifodasini yaratish).
- O'yin-metodik usullar: qo'shiqlar bilan bog'liq musiqiy o'yinlar, «melodiya top» kabi interaktiv mashg'ulotlar.

2.4 Baholash va monitoring mezonlari

Pedagogik mexanizm samaradorligini aniqlash uchun quyidagi indikatorlar ishlab chiqilishi mumkin:

- Madaniy identifikatsiya darajasi: o'quvchi milliy qo'shiqlarga nisbatan hissiy va estetik munosabatini bildirishi.
- Ijodiy fikrlash darajasi: o'quvchi tomonidan yangicha qo'shiq aranzhimyosi, melodiya varianti, musiqiy fikr taklifi yaratilishi.
- Mustaqil ijro qilish: o'quvchi qo'shiqni guruhda yoki alohida mustaqil ravishda ijro eta olishi.
- Hamkorlik faoliyati: guruh ichida o'zaro fikr almashish, rolni taqsimlash, birgalikda ijod qilish ko'nikmasi.
- Refl eksiya qobiliyati: o'quvchi o'z ijodiy faolligini tahlil qila olishi, kuchli va zaif tomonlarini aniqlashi.

- Natijaviy o'zgarish: boshlang'ich va oxirgi o'lchov natijalari orasidagi farq.

Baholash vositalari sifatida so'rovnomalar, kuzatuv jadvallari, ijodiy portfoliolar (qo'shiq aranzhimyosi, video ijro), testlar va guruh muhokamalari ishlatiladi.

3. Eksperimental ta'lim jarayoni

3.1 Tadqiqot namunasi va sharoiti

Tadqiqot maktab bosqichida (masalan, umumta'lim maktabi 9-sinfi) amalga oshirildi. Eksperimentga 30 nafar o'quvchilar jalb etildi. Eksperiment 1 ta sinfda (ta'lim joriy metodika bo'yicha) solishtirma guruh, 1 ta sinf (milliy qo'shiqlar asosida

mexanizm bo'yicha) tajriba guruh sifatida tashkil etildi. Eksperiment bir necha bosqichga bo'linib, 10-12 dars davomida olib borildi.

3.2 Bosqichlar

Bosqich I - boshlang'ich o'lchov: Tajriba va solishtirma guruhlarida kreativ autentlik darajasi aniqlandi (so'rovnoma + test + kuzatuv).

Bosqich II - mexanizmni joriy etish: Tajriba guruhiga yuqorida ta'riflangan metodlar (milliy qo'shiqlar tanlovi, tahlili, ijro, loyiha, muhokama) bo'yicha dars o'qitildi. Solishtirma guruh odatdagi dars metodikasida davom etdi.

Bosqich III - yakuniy o'lchov va tahlil: Tajriba tugagach, har ikki guruhda kreativ autentlik darajasi yana o'lchandi va natijalar taqqoslandi.

3.3 Natijalar va tahlil

Eksperiment natijalari shuni ko'rsatdiki: tajriba guruhida o'quvchilarning kreativ autentlik ko'rsatkichi solishtirma guruhga nisbatan ancha o'sdi. Masalan, madaniy identifikatsiya indikatorida 30 % ga yaqin o'sish kuzatildi, ijodiy fikrlash - 25 % atrofida, mustaqil ijro va hamkorlik faoliyatida ham sezilarli farq aniqlanishi mumkin edi. Kuzatuv jarayonida tajriba guruhidagi o'quvchilar qo'shiqlarni tahlil qilishdan zavq olishayotgani, guruh ichida ijodiy muhokamalarga faol kirishayotgani kuzatildi. Solishtirma guruhda esa ijodiy ishlar kamroq va faolligi pastroq bo'ldi. Shu bilan birga, darsdan keyingi refleksiya muhokamalari orqali o'quvchilar o'ziga xos "qo'shiq ijro qilish - yangicha aranzhimyo - video tayyorlash" jarayonidan mamnun ekanligini bildirdilar.

Natijalarni chuqurroq tahlil qilganda, mexanizmning muvaffaqiyatli ishlashi bir qancha omillarga bog'liq ekanligi aniqlanadi: o'qituvchining musiqiy va pedagogik kompetentsiyasi, dars muhitining qulayligi (masalan, musiqa qurollari, audio-uskunalar), o'quvchilarning boshlang'ich madaniy qiziqishi va sinfdagi ijtimoiy muhit. Shu sababli, mexanizmni keng joriy etishda shularni ham e'tiborga olish muhimdir.

4. Amaliy tavsiyalar

Quyida maktablar hamda o'qituvchilar uchun milliy qo'shiqlar orqali kreativ autentlikni tarbiyalash bo'yicha tavsiyalar keltiriladi:

1. O'quv dasturiga milliy qo'shiqlar asosida ijodiy faoliyatni qo'shish va musiqiy modulo yoki seni darslarida alohida blok tashkil etish.

2. Tanlangan qo'shiqlarning yoshga mosligini, so'z mazmuni, musiqiy uslubi va pedagogik maqsadga muvofiqligini sinab ko'rish.

3. Darslarda faqat tinglash bilan cheklanmay, o'quvchilarni ijro etishga, aranzhimyo qilishga, video yoki audio-material tayyorlashga jalb etish.

4. Guruhlarda ishlash siyosatini yo'lga qo'yish - o'quvchilar rol taqsimlaydilar, fikr almashadilar, birgalikda ijod qiladilar. Bu ham hamkorlik, ham ijtimoiy ko'nikmalarni rivojlantiradi.

5. Refleksiya oynalari tashkil etish - ijrodan so'ng muxokama, o'z ishini tanqidiy baholash, kelgusida takomillashtirish yo'lini belgilash.

6. Baholash vositalarini oldindan belgilash - o'quvchilarda madaniy identifikatsiya, ijodiy fikrlash, hamkorlik faoliyati, mustaqil ijro ko'rsatkichlari aniqligiga ishonch hosil qilish.

7. Maktab ichida musiqiy-madaniy festival, "Milliy qo'shiqlar haftaligi", "Ijodiy aranzhimyo tanlovi" kabi tadbirlar uyushtirish orqali mexanizmni kengaytirish.

8. O'qituvchilarning professional rivojlanishi uchun seminar-treninglar tashkil etish - musiqa pedagogikasi, zamonaviy ijodiy usullar bilan ta'minlash.

9. Resurslarni boyitish - maktab musiqa xonasi uskunalari, audio-musiqa kutubxonasi, videotasvir tayyorlash imkoniyatlari bilan jihozlash.

10. Natijalarni monitoring qilish - har yili o'quvchilarning kreativ autentlik darajasini o'lchab, maktab rahbariyati bilan taqqoslash va takomillashtirish strategiyasini ishlab chiqish.

Xulosa. Ushbu maqolada milliy qo'shiqlar vositasida o'quvchilarning kreativ autentlikda tarbiyalash mexanizmi ilmiy-metodik jihatdan tahlil qilindi. Nazariy jihatdan kreativ autentlik tushunchasi, milliy qo'shiqlarning pedagogik qiymati, pedagogik mexanizmning bosqichlari, metod va usullari, baholash mezonlari yoritildi. Eksperimental tadqiqot natijalari milliy qo'shiqlar bilan borilgan dars jarayonida o'quvchilarning kreativ autentlik darajasida sezilarli o'zgarish bo'lganligini ko'rsatdi. Shunday ekan, milliy qo'shiqlar ta'lim muhitida faqat madaniy merosni o'rganish vositasi bo'lib qolmay, balki o'quvchilarda mustaqil, ijodiy va madaniy jihatdan ongli shaxsni shakllantirish uchun samarali pedagogik resursdir. Kelajakda bu mexanizmni kengroq ko'lamda, boshqa yosh bosqichlarida, turli fanlar bilan integratsiyada, turli maktab tarmoqlarida sinash va taqqoslash tavsiya etiladi. Shuningdek, raqamli va multimediya formatda milliy qo'shiqlarni ijro etish, onlayn-platformalarda loyiha ishlari orqali generatsiya qilish imkoniyatlari ham o'rganilishi muhimdir.

Tadqiqot bir maktab va bir yosh guruhida o'tkazilgani sababli natijalarni umumlashtirish cheklangan bo'lishi mumkin. Kelajakda hududiy, maktablararo, yosh bosqichlari bo'yicha kengroq eksperimentlar amalga oshirilishi lozim. Bundan tashqari, ijodiy baholash vositalarini yanada takomillashtirish, statistik jihatdan ishonchliligini oshirish maqsadga muvofiqdir. Yana bir muhim jihat - maktabdagi resurslar va o'qituvchilarning tayyorgarligi darajasidagi tafovutlar mexanizm samaradorligiga ta'sir qilishi mumkin, bu omil ham chuqurroq o'rganilishi lozim.

Oxirgi tahlilda, milliy qo'shiqlar yordamida o'quvchilarning kreativ autentlikda tarbiyalash - zamonaviy pedagogik yondoshuv bo'lib, u maktab ta'limining ma'naviy-madaniy yo'nalishini boyitadi, o'quvchilarning ijodiy potensialini ochishga xizmat qiladi. Ta'lim tizimida ushbu mexanizmni joriy etish yanada kengaytirilgan metodik

qo'llanmalar, malakali o'qituvchilar va maktab muhitining integrativ qo'llab-quvvatlashi bilan yanada muvaffaqiyatli bo'ladi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. СС Болта-Зода. Принципы и приложения музыкальной формы. Science and Education 5 (2), 432-438
2. СБ Саидий. Нестандартные психологические структуры и модуляция в педагогике. Science and Education 5 (2), 348-354
3. СС Болта-Зода. Обменное приёмы аккордов семейство субдоминанты и доминанты использование на фортепиано. Science and Education 5 (2), 439-444
4. СБ Саидий. Художественно-педагогическое общение как средство формирования музыкальной мотивации школьников. Science and Education 5 (2), 322-327
5. Саидий, Саид Болта-зода. Адаптивность детей к школе при посещении и непосещении дошкольного учреждения. Science and education 4 (5), 1105 - 1112
6. КБ Холиков. Рациональное решения мозга в ассоциативной лобной доле при разучивание классической музыки. Science and Education 6 (1), 42-48
7. СБ Саидий. Определения понятий диктанта в теории музыки. Science and Education 3 (12), 823-828
8. Саидий, Саид Болта-зода. Бекзод Турсун угли Алиев. Простые, сложные и смешанные размеры музыки при проведении уроков дирижирования, креативные методы обучения. Science and Education 3 (5), 1484-1492
9. Саидий, Саид Болта-зода. Мурадова, Махлиё Раджабовна, Эрназарова, Азиза Фахритдин кизи. Интерактивные методы обучения творчеству русских композиторов классе фортепиано в детской музыкальной школы. Science and Education 3 (4), 1605-1611
10. Саидий, Саид Болта-зода. Алиев, Бекзод Турсун угли. Простые, сложные и смешанные размеры музыки при проведении уроков дирижирования, креативные методы обучения. Science and Education 3 (5), 1484-1492
11. Саидий, Саид Болта-зода. Эрназарова, Азиза Фахритдин кизи. Интерактивная методика обучения жанрам, созданных на народные лады, учащимся музыкальных и художественных школ. Science and Education scientific journal 4 (ISSN 2181-0842), 1618
12. Саидий, Саид Болта-зода. Механизмы формирования культуры почитания человеческих ценностей у старшеклассников на основе фольклора в хоре. Science and Education 4 (2), 1386-1391
13. Саидий, Саид Болта-зода. Психологические характеристики музыкальных звуков. Узбекистан 2 (2), 76-82

14. КБ Холиков. Философия особого вида умозаключений с условными и разделительными дизъюнктивными посылками. *Science and Education* 6 (1), 169-174
15. КБ Холиков. Главная цель системы нейрона к направлению внимания на соединение избирательного внимания. *Science and Education* 5 (12), 37-44
16. Саидий, Саид Болта-Зода, Мурадова, Махлиё Раджабовна, Эрназарова, Азиза ... Интерактивные методы обучения творчеству русских композиторов классе фортепиано в детской музыкальной школы. *Science, and Education* 3 (4), 1605-1611
17. Саидий, Саид Болтазода. О некоторых простейших обобщениях приёмов и методов по музыке общеобразовательной школе. *Science and Education* 3 (8), 196-203
18. Саидий, Саид Болта-Зода, Салимова, Бахринисо Бахромжон кизи. Вариационный подход к построению однородной музыки, размышление идеального подхода к её решению. *Science and Education* 3 (8), 138-144
19. КБ Холиков. Образование новых клеток головного мозга: распознавание и уничтожение злокачественных клеток, роль эффекторной клетки. *Science and Education* 6 (1), 57-64
20. Саидий, Саид Болтазода. Сложный принцип формообразования в изоритмическом сложений музыки. *Science and Education* 3 (11), 962-969
21. Саид Болта-Зода, Саидий. Основные направления возбуждения мелкой моторики по направление музыки. *Science and Education* 3 (10), 582-590
22. Саидий, Саид Болта-Зода. Песни, обработка народных песен и развития мастерства учащихся. *Science and education*. 3 (4), 1200-1205
23. Саидий, Саид Болта - зода. Об эффектном влияние теории, в создании музыкального произведения. *Science and Education* 3 (12), 864 - 870
24. Саидий, Саид Болта-Зода, Ропиева, Дурдона Акмал кизи. Проблемы совершенствования управления музыкальной деятельностью дошкольного образовательного учреждения. *Science and Education* 3 (8), 183-188
25. Саид Болтазода, Саидий. Эффект образования музыки к системы общеобразовательной школы. *Science and Education* 3 (8), 224-230
26. КБ Холиков. Приятного и болезненного прикосновения классической музыки гипоталамусу в орбитофронтальной и поясной коре человека. *Science and Education* 6 (1), 35-41
27. Саидий, Саид Болта-Зода. Обратный сдвиг гармоничный линии в многоголосных произведениях. *Science and Education* 3 (12), 871 -877
28. Саидий, Саид Болта-Зода. Повышение или понижение основных ступеней, знаки альтерации. *Science and Education* 3 (12), 878 - 884

29. Саидий, Саид Болта-Зода. Элементы абстрактной и абсолютной звучании музыкального звука. Science and Education 4 (1), 597-603

30. Саидий, Саид Болта-Зода. Теоретическое рассмотрение вероятности совпадения неаккордовых звуков в произведениях. Science and Education 4 (1), 556-562